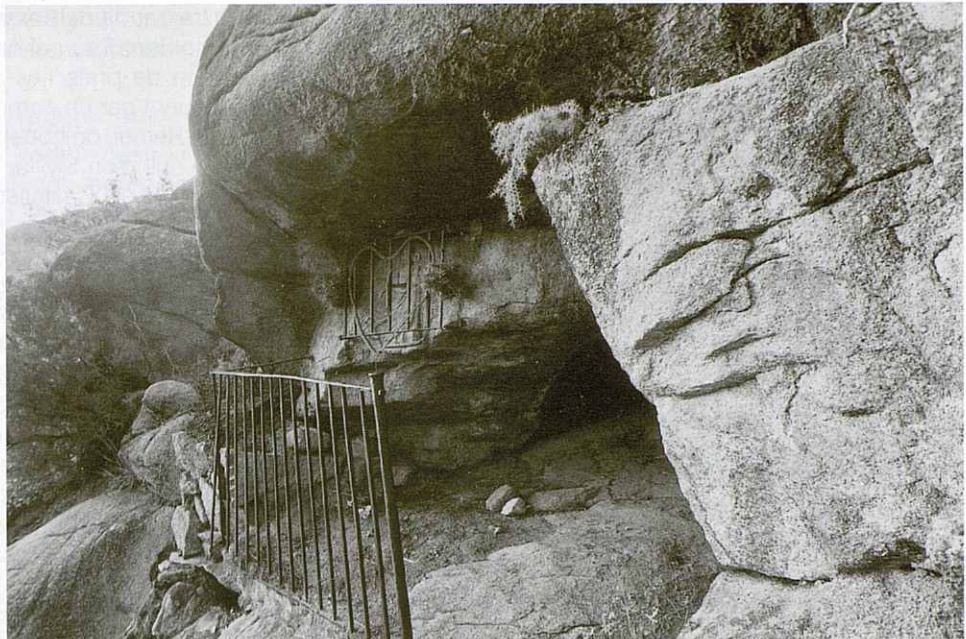

ca la Joana a llevant, pel fons de la qual circula el torrent i el camí que comença per un cap a la carretera de Valldoriolf, davant de can Marcelo, sota cal Sant i marxa per una solella sota el bosc de can Catafal, per la vall de can Cristòfol fins arribar a la casa i després continua a buscar la carena i arribar fins el punt terminal amb la Roca i Granollers on coincideix amb el camí de ca la Joana.

Cova de la Mare de Déu de Bastanist. Foto: Pere Cornellas

Les coves de can Nadal reben aquest nom per la propietat de l'antiga i notable pagesia amb una important propietat, amb la casa situada a les primeres feixes sobre el torrent homònim, a la part sud-oest del terme municipal. Venuda la propietat per l'últim hereu en Josep Nadal Gorina, es va convertir la masia en restaurant, per tant notablement transformada. La major part de la propietat de can Nadal era dedicada al bosc, no solament la part de la Baguenya, sobre la cara de migdia del torrent de can Nadal, també la solella part que pujava fins dalt el turó homònim, més enllà de les terres de conreu de vora la casa; aquesta última part està gairebé tota urbanitzada. En Pepet de can Nadal mentre li donessin caliquenyos deixava fer gavella de franc al bosc, del qual encara resten notables elements, l'anomenat pi de Can Nadal que és un bon exemplar situat sobre el torrent de can Nadal, ran el camí de can Cebrià, poc abans del límit de la propietat amb aquesta casa. Amb un canó de 2,7 m, i una capçada de 17 m, i el pi del torrent gran exemplar situat sobre la cara nord del torrent de can Nadal, a la punta sud-oest de la feixa d'en Morató, d'un canó de 2,35 m i una capçada de 24 m.

L'antic camí que portava a can Nadal anava paral·lel al torrent d'aquesta casa, més enllà de can Mateu, pel bosc de can Poca-sang i que no solament portava a la masia, també continuava pujant per dins el bosc, fins a cal Gavatz i que hom anomenava també amb el nom d'aquesta casa. Avui la zona és urbanitzada i el camí s'ha convertit en carrer, pel qual arribem fins les coves de can Nadal, sota la cara de migdia del turó de can Nadal. Els nombrosos i grans blocs de pedra tenen una gran presència entre la massa boscosa d'aquesta casa; buidades com a receptacles funeraris de diverses mides, la més gran és allargada amb uns sortints laterals i prou alta com per entrar-hi ajupit, sense sentir-se incòmode.

En aquest entorn bastit per masses pètries, en una falda boscosa poc abans d'arribar al capda-

ment de la carena que uneix els turons de la Mare de Déu al nord i de can Nadal a migdia, s'alcen grans roques, algunes de gran tamany; aprofitant un d'aquests blocs, que té una cavitat important d'uns set metres de fondària per quatre d'amplada, encara que de forma irregular, però de bon accés, on cal entrar-hi ajupit, amb el sostre ennegrit, cosa que ens pot indicar que va ser ocupada i utilitzada com a aixopluc, refugi o habitacle, en Francisco Jordana, el Ferrer vell, va implantar a Vilanova la devoció de la Mare de Déu de Bastanist, imatge venerada a Bastanist, indret situat entre Montellà de Cadí i Martinet a la Cerdanya, d'on ell procedia: Aquest home va fer esculpir en baix relleu del frontis de la cova, la imatge d'aquesta Mare de Déu flanquejada per les lletres de la inscripció: SNYra DE BASTANIST, amb una reixa al davant amb un cor que la sobrepassa per sota i al mig una creu metàl·lica, amb un petit balconet que protegeix el visitant i acompanya a gaudir de cara a migdia el paisatge arbrat que cau al seus peus.

Antigament, cada tres de maig a la tarda es feia l'aplec de la Mare de Déu de Bastanist; llogaven els cotxes de l'Asmarats per anar des de Vilanova fins a can Nadal i des d'aquell punt es pujava a peu, s'hi deia el rosari i després berenaven.

Es pot pujar fins la cova de Bastanist des del final de la urbanització de can Nadal a l'esquerra, entrant pel camí del bosc de la Ferrera i després per un corriol a la dreta –ara a estones es perd per poc utilitzat, que es pren abans d'arribar al sot de la Mare de Déu– que puja dret i dur fins la cova, després per sobre el costat de llevant de la cova s'arriba fins dalt la carena, resseguint la qual cap a migdia s'arriba a les coves de can Nadal.

Enric Garcia-Pey